

Luonnos HEUNLa koskeviksi säädösmuutosehdotuksiksi

Johdanto

HEUNI on Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti. HEUNI on perustettu vuonna 1981 Suomen ja YK:n välisellä sopimuksella. HEUNIn tavoitteena on tehdä tutkimusta, järjestää asiantuntijakokouksia sekä jakaa tietoa. Nykyään HEUNI kuuluu YK:n rikosoikeuden ja rikosentorjuntaohjelman verkostoon ja toimii itsenäisenä tutkimus- ja kehittämisinstituuttina Suomen oikeusministeriön alaisuudessa.

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta ehdotukseksi, jolla muutettaisiin HEUNIsta annettua lakia. Lausuntoa pyydetään myös luonnoksesta HEUNLa koskeviksi valtioneuvoston asetukseksi. Lausuntopalautteen huomioimisen jälkeen muutosehdotukset on tarkoitus yhdistää liiteläiksi luonnokseen hallituksen esitykseksi Oikeushallinnon erityisviranomaisista, joka on erikseen lausuntokierroksella ajalla 20.12.2021-4.2.2022 (Säädösvalmisteluhanke OM49:00/2021, linkit löytyvät alta).

Tausta

HEUNI on mukana Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastohankkeessa (OEV), jonka tavoitteena on järjestää oikeusministeriön hallinnonalalla toimivien pienten erityisviranomaisien hallinto- ja tukitehtävät yhteisesti siten, ettei niiden itsenäinen asema vaarannu eikä tehtäväkenttä muutu. Erillisvirastot säilyisivät itsenäisiä, vaikka ne organisatorisesti järjestettäisiin Oikeushallinnon erityisviranomaiset -kattoviraston alle. Hankkeen taustaselvityksissä edellytettiin, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin HEUNIn säädöspohjaan liittyviä muutostarpeita. Säädösmuutostarpeiden arviointi käynnistyi hankkeen myötä, mutta on toteutettu siitä erillisenä ja yhteistyössä HEUNIn kanssa.

Säädösmuutostarpeita on jatkovalmistelussa arvioitu suhteessa YK:n kanssa tehtyyn HEUNLa koskevaan sopimukseen. Sopimus on ollut lainvalmistelun reunaehto. Sellaiset valmistelun aikana esille tulleet muutostarpeet tai -toiveet, jotka edellyttäisivät sopimusmuutosta, on rajattu ulkopuolelle. Valmistelun aikana esille tuli HEUNLa koskevan säädöspohjan vanhentuneisuus. Erityisesti HEUNLa koskevan lain virkamiesoikeudelliset ja hallinnolliset säännökset ehdotetaan uudistettaviksi.

Tavoitteet

HEUNLa koskevaan lakiin luonnosteltujen muutosehdotusten tavoitteena on ajantasaistaa vanhentunutta lainsäädäntöä. Virkamiesoikeudellisten ja hallinnollisten säännösten ehdotetulla uudistamisella lisättäisiin HEUNIn toiminnan edellytyksiä tulevaisuudessa.

Virkamieslainsäädännön kanssa päällekkäisen sääntelyn poistamisen tavoitteena on myös selkiyttää säädöspohjaa. Tavoitteena on myös pyrkiä vahvistamaan HEUNIn itsenäisyyttä mainitsemalla siitä laintasoisesti. Lisäksi säädettäisiin siitä, että HEUNI toimisi oikeusministeriön hallinnonalalla eikä alaisuudessa, koska myös muiden erillisviranomaisten kohdalla on tarkoitus tehdä vastaava muotoilunmuutos, jos sellaista ei ole vielä tehty. Muut erillisviranomaiset voivat vahvistaa oman työjärjestyksensä. Ehdotus siitä, että HEUNI voisi vahvistaa oman työjärjestyksensä nykyaikaistaisi hallintoa ja toteuttaisi instituutin itsenäisyyttä. Asetuksenantovaltuuden tulee täyttää perustuslain 80 §:ssä asetetut vaatimukset. Koska asetuksenantovaltuussäännös ehdotetaan muutettavaksi kauttaaltaan, luonnoksessa ehdotetaan myös HEUNia koskeva asetus kumottavaksi. Liitteenä on luonnos uudeksi valtioneuvoston asetukseksi.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjamoon.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löydyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausuntoja pyydetään lausuntopalvelu.fi:n kautta viimeistään keskiviikkona 23.2.2022.

Valmistelijat

Lisätietoja oikeusministeriössä antaa erityisasiantuntija Anna-Liisa Sandvik, anna-liisa.sandvik@gov.fi, puh. +358 29 515 0059.

Linkit

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b73a5e4f-ee97-4ddb-aa28-8d1b2853f658> - Oikeusministeriön lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaisista ja siihen liittyviksi laeiksi, VN/21073/2021.

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM049:00/2021> - Oikeushallinnon erityisviranomaiset - hankesivu

Liitteet:

[Luonnos - Lakiehdotus perusteluineen.docx](#)

[Luonnos - Lakiehdotus rinnakkaisteksti.docx](#)

[Luonnos - VNA YKn yhteydessä toimivasta Euroopan kriminaalipolitiikan instituutista.docx](#)

[Luonnos - VNA perustelumuuistio.docx](#)

[Luonnos - VNA rinnakkaisteksti.docx](#)

[Utkast - Propositionens huvudsakliga innehåll, specialmotivering och lagförslag.docx](#)

[Utkast - Statsrådets förordning_sv.docx](#)

[HEUNIn koskevat lait ja asetukset listattuna.docx](#) - Lakiehdotuksen nykytilaa koskevassa kappaleessa 3.1 mainittu liite.

Jakelu:

Ammattiliitto Pro

Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI)

Helsingin yliopisto / Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (Krimo) /

prof. Kimmo Nuotio

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö (JUKO)

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto (JHL)

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Ulkoministeriö

Valtiovarainministeriö / Valtiohallinnon kehittämisosasto

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne ehdotetuista lakimuutoksista

Yleiset huomiot ehdotetuista lakimuutoksista ja niiden perusteluista

Kirjoittakaa tähän konkreettiset pykälää koskevat muokausehdotuksenne ja niiden säännöskohtaiset perustelut

Lausuntonne luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi

Yleiset huomiot luonnoksesta ja sen perustelumuistiosta

Ehdotuksessa vain johtajalle asetettaisiin erityiset kelpoisuusvaatimukset. Tulisiko erityisiä kelpoisuusvaatimuksia asettaa myös muulle henkilökunnalle, esimerkiksi tieteellistä tutkimusta tekeville henkilöille? Perustelunne?

- Muulle henkilökunnalle ei tarvitse asettaa erityisiä kelpoisuusvaatimuksia
- Muulle henkilökunnalle olisi perusteltua asettaa erityisiä kelpoisuusvaatimuksia
- Ei ota kantaa

Jos muulle henkilökunnalle ei aseteta erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, vaikuttaako tämä johtajan sijaistamiseen? Voivatko tällöin kaikki muut henkilökuntaan kuuluvat toimia sijaisena? Tulisiko sijaisena toimivalta edellyttää vastaavatyypistä osaamista kuin johtajalta? Johtajan sijaisena toimivat virkamiehet määrättäisiin jatkossa työjärjestyksessä (ks. ehdotetut 1 ja 3 §:t)

Ehdotettu neuvottelukunnan toimintaa koskeva 7 § vastaa voimassaolevaa sillä muutoksella, että johtosäännön sijaan tulisi työjärjestys. Neuvottelukunnasta on määrätty YK:n kanssa tehdyssä sopimuksessa, mutta säännöksen käytännön merkitys on tiettävästi jäänyt vähäiseksi. Liittyykö säännökseen näin ollen muita muutostarpeita? Ulkoministeriön toivotaan ottavan kantaa siihen, onko säännöstä mahdollista muuttaa laajemmin YK:n kanssa tehdyn sopimuksen näkökulmasta ja jos on, niin missä määrin?

Huomionne ehdotetusta 8 §:stä, jonka nojalla neuvottelukunnan jäsenille korvattaisiin jatkossa vain matkakustannukset ja kokouspalkkioista luovuttaisiin.

Ehdotettu 9 § eräiden asiakirjojen toimittamisesta YK:lle vastaa voimassaolevaa säännöstä teknisin kirjoitusasumuutoksin. Onko säännös asiakirjojen toimittamisesta ministeriöiden välillä nykyään tarpeellinen?

Kirjoittakaa tähän muut konkreettiset pykälää koskevat muokkausehdotuksenne ja niiden säännöskohtaiset perustelut

Sandvik Anna-Liisa
Oikeusministeriö

Sandvik Anna-Liisa
Oikeusministeriö